

19.1 -μι slovesa

Tato slovesa (takto nazvaná, protože v 1. osobě singuláru indikativu přítomného aktiva končí na -μι) jsou skupinou sloves oddělenou od sloves zakončených na -ω (např. λυω). Špatná zpráva je, že jejich úplný vzor je nepříjemné se učit. Dobrá zpráva však je, že pouze tři z nich jsou běžná, a vy nemusíte být schopni je tvořit, pouze rozeznat a přeložit.

Mt 27,60: και ἐθήκεν αὐτο ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημειῷ.

– A položil ho do svého nového hrobu.

Sk 20,35: μακαριον ἐστιν μαλλον διδοναι ἢ λαμβανειν.

– Je blaženější dávat než přijímat.¹

Zjv 3,20: ἰδου ἐστηκα ἐπὶ τὴν θύραν και κρουω.

– Hle, stojím u dveří a tluču.

19.1.1 Charakteristiky -μι sloves

Základním rysem -μι sloves je, že používají odlišný, delší kmen v přítomném (a tedy i pro imperfektum) než pro zbytek tvarů (srov. λυω, kde jeden kmen λυ- se používá všude). Je důležité poznat, který ze dvou kmenů je použitý v konkrétním případě použití -μι slovesa.

¹ Dosl. je blažené více dávat než přijímat.

Tři -μι slovesa		slovesný kmen	prézentní kmen (pro přezens a imperfektum)
τιθημι	kladu	θε	τιθε
διδωμι	dávám	δο	διδο
ιστημι	stavím	στα	ιστα

Poznámky

Prézentní kmen se tvoří ze slovesného kmene formou reduplikace – první souhláska se opakuje (nebo zvuk „h“ pro ta slovesa, která začínají samohláskou, nebo σ) spolu s ι. Všimněte si rozdíl mezi tímto a vlastní reduplikací (u perfekta), která používá samohlásku ε.

Důležitá gramatika

V -μι slovesech je prézentní kmen delší než slovesný kmen.

19.1.2 Rozbor -μι sloves – průvodce přežitím

Koncovky -μι sloves jsou nepatrně odlišné od koncovek slovesa λυω. Víc o nich bude řečeno v další části. Jsou koncovkám slovesa λυω podobné natolik, že jejich osobu a číslo lze obvykle rozpoznat, jako i slovesný rod (rovněž kontext toto často doplní). Proto klíčovou otázkou rozboru je určení času. Naštěstí když už jednou pochopíte vzorec, který měníci se kmeny vytváří, lze slovesný čas snadno dedukovat, aniž byste věnovali pozornost koncovkám.

prézentní kmen	prézens
prézentní kmen + přímnožek	imperfektum
slovesný kmen + sufix σ	indikativ futura (nebo neindikativní způsob aoristu I.)
	indikativ aoristu I. aktiva
slovesný kmen + přímnožek + sufix σ	
slovesný kmen + přímnožek	indikativ aoristu II. aktiva
slovesný kmen	neindikativní způsob aoristu II. aktiva
slovesný kmen + θ ²	aorist pasiva
slovesný kmen + θησ	futurum pasiva
reduplikovaný slovesný kmen	perfektum

Poznámky

- Slovesa δίδωμι a τιθημι používají v indikativu aorist I. a v ostatních způsobech aorist II. Proto slovesný kmen se σ musí být indikativ futura (protože nejsou žádné jiné způsoby aoristu I.). Pro sloveso ἵστημι, kde je aorist I. v neindikativních způsobech, indikativ futura musí být odlišen koncovkami, které jsou vždy stejné jako indikativ futura slovesa λω.
- Reduplikace v perfektu je vlastní reduplikace s ε: δεδο-, τεθε-, ἔστα-.

Příklady

τιθετε	– přítomný kmen	– přítom	– kladete
ἐθηκεν	– slovesný kmen + ε	– ind. aor. II.	– položila
τιθεναι	– přítomný kmen	– přítom	– klást (infinitiv)
θειναι	– slovesný kmen	– neind. aor. II.	– položit (infinitiv)
δεδοται	– reduplikace	– perfektum	– je dáno
ιστας	– přítomný kmen	– přítom	– stojí (participium)
στας	– slovesný kmen	– neind. aor. I.	– postáv (participium)
δωσετε	– slovesný kmen + σ	– ind. fut.	– dáte
ἐστησεν	– slovesný kmen + ε + σ	– ind. aor. I.	– vstal

Příklady

Jn 2,10: και λεγει αυτω· Πας ανθρωπος πρωτον τον καλον οινον τιθησιν ...

- A řekl mu: „Každý člověk nejdříve podává dobré víno ...“

Mt 12,18: θησω το πνευμα μου ἐπ’ αυτον. – Vložím na něj svého ducha.

Jn 19,19: ἐγραψεν δε και τιτλον ο Πιλατος κα ἐθηκεν ἐπι του σταυρου.

- Pilát také napsal nápis a umístil ho na kříž.

2Tim 1,11: εις ο ἐτεθην ἐγω κηρυξ και αποστολος και διδασκαλος.

- K čemuž já jsem byl ustanoven [jako] hlasatel a apoštol a učitel.

Ef 1,22: και αὐτον ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ παντὰ τῇ ἐκκλησίᾳ. – A dal ho [jako] hlavu³ nade vším církví.

Mk 4,11: ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὑμῖν τὸ μυστήριον δεδόται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. – Řekl jim: „Vám je dáno tajemství Božího království.“

Mt 20,18: και ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν ... – A Syn člověka bude vydán velekněží ...

2Pt 3,15: καθὼς και ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθείσαν αὐτῷ σοφίαν ἐγράψεν ὑμῖν. – Jako také náš milovaný bratr Pavel podle moudrosti jemu dané napsal vám.

³ Nebo: učinil ho hlavou

